

SELECTIE BESLUIT ARCHEOLOGIE
12 MEI 2022

Korte Nieuwstraat 6
 6511 PP Nijmegen
 Telefoon 14024
 Telefax (024) 329 95 80
 E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
 6500 HG Nijmegen

Winkelsteeg Wn9

In 2021 en 2022 heeft Bureau Archeologie en Bodemkwaliteit van de gemeente Nijmegen (BABN) een verkennend booronderzoek uitgevoerd binnen vier deelgebieden van het projectgebied Winkelsteeg te Nijmegen. Figuur 1.

De gemeente Nijmegen is voornemens binnen het projectgebied Winkelsteeg een herontwikkeling te doen. Hierbij zal het overwegende industriële gebied omgevormd worden naar een woon-werkgebied. Vooruitlopend op de definitieve plannen wil de gemeente Nijmegen de in het gebied aanwezige archeologie in kaart brengen om zo tot een integraal afwegingskader te komen voor de verdere ontwikkeling van het gebied en de daarbij eventueel te nemen noodzakelijke archeologische vervolgstappen vroegtijdig inzichtelijk te maken.

Het projectgebied was vooraf onvoldoende onderzocht om een besluit te kunnen nemen ten aanzien van de mogelijk aanwezige archeologische waarden.

Administratieve Gegevens

Rapport titel	Verkennend booronderzoek Winkelsteeg II, Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O) in vier deelgebieden binnen plangebied de Winkelsteeg, gemeente Nijmegen.
Rapport nummer	Archeologische Berichten Nijmegen – Brieffrapport 323
Soort onderzoek	IVO-O, verkennende fase
Auteur	Pepijn van de Geer
Projectleider	Pepijn van de Geer
Uitvoerend bureau/bedrijf	Bureau Archeologie en Bodemkwaliteit van de gemeente Nijmegen
Datum eerste versie	26-4-2022 (versie 1.5)
Deskundige namens Bevoegd Gezag	Anneleen Van de Water
Datum laatste beoordeling	9 mei 2022

Beoordeling

De standaardrapportage is doorgenomen en akkoord bevonden. Eerdere beoordelingen (26 april en 4 mei 2022) hadden vragen en opmerkingen opgeleverd. Deze zijn in de momenteel beoordeelde versie verwerkt en waar nodig nader onderbouwd. De laatste beoordeling heeft geen vragen en/of opmerkingen opgeleverd. Het in de rapportage opgenomen advies is goed onderbouwd en wordt gedeeltelijk overgenomen.

Vervolgvel

1

Samenvatting van het uitgevoerde onderzoek (naar: Geer 2022, p. 3-5)

In opdracht van de afdeling Stadsontwikkeling van de gemeente Nijmegen heeft Bureau Archeologie en Bodemkwaliteit van de gemeente Nijmegen (BABN) een verkennend booronderzoek uitgevoerd binnen vier deelgebieden van het projectgebied Winkelsteeg te Nijmegen (zie afbeelding 1). Het verkennend booronderzoek is een vervolg op het eerder opgestelde bureauonderzoek en bestond uit (in totaal) 156 boringen.

Resultaten en advies deelgebied 1 - Stationsgebied Goffert

In het zuidelijke deel van het plangebied ligt een zone met zeer sterk wisselende bodemprofielen die overwegend diep geroerd zijn. Dit deel van het onderzoeksgebied wordt aan vrijwel alle kanten omsloten door locaties die zijn aangewezen als plekken zonder archeologische verwachting. Ook voor deze tussenliggende zone mag op basis van de aangetroffen bodemprofielen (gekenmerkt door diepe intensieve verstoringen) gesteld worden dat geen archeologische resten meer verwacht hoeven te worden. Hier wordt dan ook geen vervolgonderzoek geadviseerd.

In de meest zuidoostelijk randzone zijn de bodemprofielen minder diep geroerd en ligt de C-horizont bovendien een stuk hoger dan in de aangrenzende zone. Voor dit deel van het plangebied blijft een verwachting op archeologische resten gehandhaafd.

In het noordelijk deel van het onderzoeksgebied is de kans op archeologische resten veel hoger (betere conservering, maar ook vanwege de bekende en verwachte archeologische waarden van reeds bekende vindplaatsen). De archeologische potentie is derhalve hoog en archeologische resten (grondsporen) mogen worden verwacht.

Voor de zones waar nog een verwachtingswaarde resteert, wordt geadviseerd bodemingrepen te beperken tot ca. 0,3 m (bufferzone) boven het archeologisch niveau. Indien dit niet mogelijk is wordt vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek.

Resultaten en advies deelgebied 2 - Gerstweg / Sint Teunismolenweg 15

Het bodemprofiel binnen onderzocht deelgebied 2 kan op hoofdlijnen worden onderverdeeld in twee profieltypen. Ter hoogte van het westelijke deel (zie afbeelding 2) van het terrein is het gehele oorspronkelijke bodemprofiel ontgraven en ligt het ophogingspakket direct op een C-horizont zonder enige kenmerken van bodemvorming. Bij de overige boringen is tenminste een deel van een oorspronkelijk bodemprofiel aangetroffen (BC- of Bw-horizont en aanvullend soms een akkerlaag of bouwvoor).

Op basis van het onderscheid tussen de twee profieltypen mag verwacht worden dat eventuele archeologische sporen in de ontgraven zone minder goed geconserveerd zijn. Hoewel daar meer van het bodemprofiel verdwenen lijkt te zijn, bevindt de top van de intacte bodem zich hier gemiddeld toch hoger dan ten noorden en westen ervan. De top van de natuurlijke afzettingen en het niveau van een eventueel sporenvak bevindt zich daardoor op een hellend vlak vanaf het maaiveld tot ongeveer 1,4 m -mv (9,98-11,50 m +NAP).

Geadviseerd wordt toekomstige bodemingrepen te beperken tot boven de natuurlijke ongeroerde ondergrond, incl. een buffer van 0,3 m. Wanneer dit niet mogelijk is, is het advies dit terrein volgens de gangbare leidraden te onderzoeken door middel van een proefsleuvenonderzoek.

Resultaten en advies deelgebied 5 - Sportpark Vossendijk

Noordoostelijk van de Winkelsteegseweg is onder een geroerde toplaag sprake van een redelijk intacte profielopbouw waarvan de kenmerken sterk vergelijkbaar zijn met die ter hoogte van de

recente opgraving juist ten oosten van het terrein. De kans dat nederzettingssporen doorlopen tot in dit terrein is groot, waarbij ook hier redelijk intacte sporen verwacht worden. Vanaf de oude akkerlaag kunnen aan eventuele grondsporen te relateren vondsten verwacht worden. De grondsporen zelf worden verwacht in de top van de natuurlijke ondergrond. De sterk vergelijkbare bodemprofielen en een onderliggende oude(re) akkerlaag zijn aanwijzingen voor een goede conservering en *in-situ* vondsten. De hoge archeologische verwachting, gecombineerd met de goede conserveringsomstandigheden maakt dat de archeologische potentie hier daarom bijzonder hoog is.

Zuidwestelijk van de Winkelsteegseweg is de bodemopbouw veel minder intact en is de kans op intacte archeologische sporen laag c.q. lager. Het bodemprofiel bestaat steeds uit een A/C-profiel met een sterk heterogene A die abrupt overgaat in de C, zonder BC of andere overgangslagen. De combinatie van de basisverwachting en lage verwachting, gecombineerd met een slechte conservering, maakt dat de archeologische potentie hier laag is.

Voor het gebied ten noordoosten van de Winkelsteegseweg wordt geadviseerd grootschalige bodemingrepen te beperken tot 0,30 m (buffer) boven de natuurlijke ondergrond. Wanneer het niet mogelijk is bodemingrepen te beperken tot de aangegeven grenzen wordt geadviseerd om eventueel aanwezige resten op te sporen, in kaart te brengen en te waarderen middels een inventariserend veldonderzoek met proefsleuven.

Voor het zuidwestelijk deel wordt o.b.v. de lage archeologische potentie geen vervolgonderzoek meer geadviseerd.

Resultaten en advies deelgebied 7 - Nieuwe Dukenburgseweg 21 (Uitbreiding archeologisch depot)

Het booronderzoek in deelgebied 7 heeft een dun pakket dekzand met resten van de B-horizont onder een akkerdek aangetoond. De resultaten van het booronderzoek sluiten goed aan op de verwachtingskaart van het bureauonderzoek alsook op de resultaten van het gravende onderzoek op het aangrenzend terrein. De verwachting is dat de vindplaats uit het naastgelegen terrein in dit deelgebied doorloopt. Daar zijn vondsten vanaf 0,80-1,20 m -mv (10,20-10,45 m +NAP) en sporen vanaf 1,00-1,65 m -mv (9,70-10,35 m +NAP) aangetroffen.

Geadviseerd wordt binnen dit deelgebied eventuele toekomstige bodemingrepen te beperken tot de bovengrens van de oude akkerlaag. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt geadviseerd om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren om de archeologische waarde van het terrein definitief vast te stellen, waarbij een eventuele doorstart naar een opgraving tot de mogelijkheden zou moeten behoren.

Selectiebesluit

Op basis van het uitgevoerde onderzoek heeft de gemeente Nijmegen vastgesteld dat:

- een gedeelte van de onderzochte deelgebieden niet onderzocht kon worden tijdens het verkennende booronderzoek;
- een gedeelte van de onderzochte deelgebieden vrijgegeven kan worden en
- een gedeelte van de onderzochte deelgebieden nog aanvullend onderzoek middels proefsleuven behoeft.

Tabel 1 geeft hiervan een samenvattend overzicht. Afbeelding 2 verbeeldt het selectiebesluit.

Een gedeelte van de onderzochte deelgebieden kon niet onderzocht worden middels verkennende boringen. Deze delen dienen zodra de mogelijkheid daartoe bestaat alsnog middels een verkennend booronderzoek onderzocht te worden.

Vervolgvel
3

De delen waarop dit van toepassing is, zijn blauw gekleurd op de afbeelding 2.

Daarnaast zijn er voor delen van de onderzochte deelgebieden voldoende gegevens om deze vrij te geven voor de geplande ontwikkeling. De kans op het aantreffen van behoudenswaardige archeologie wordt aldaar dermate klein geacht dat het uitvoeren van nader onderzoek niet zinvol lijkt. De reden voor de (ver)laag(de) kans op archeologische resten wordt gevonden in de diepe verstoringen en/of de slechtere landschappelijke dan wel bodemkundige omstandigheden waardoor deze gebieden niet of zeer minimaal aantrekkelijk werken bevonden voor bewoning of gebruik.

De vrijgegeven zones zijn groen aangeduid op de afbeelding 2.

De initiatiefnemer wordt aangeraden in deze vrijgegeven zones desalniettemin rekening te houden met het aantreffen van toevalsvondsten, die gemeld dienen te worden op basis van de Erfgoedwet. Deze melding dient tevens te geschieden bij de gemeente Nijmegen via bevoegdgezagarcheologie@nijmegen.nl. Gezien de genoemde onderzoeken en ander onderzoek in de nabijheid is dit namelijk nooit geheel uit te sluiten.

Tot slot zijn er delen van de onderzochte deelgebieden waar het verkennend booronderzoek voldoende aanwijzingen heeft opgeleverd om aldaar archeologische vindplaatsen te verwachten. De zones waarop dit van toepassing is, zijn rood gekleurd op de afbeelding 2.

In het kader van de geplande ontwikkeling dient nader onderzoek naar de aan- of afwezigheid en de behoudenswaardigheid van deze archeologische vindplaatsen nog uitgevoerd te worden. Er kan een vrijstelling van deze onderzoeksverplichting verkregen worden als uit Definitief Ontwerptekeningen herleid kan worden dat archeologische niveaus en de mogelijk daarin aanwezige archeologische waarden niet onevenredig geschaad worden. Per onderzocht deelgebied (of subdeel daarvan) is daartoe het hoogste niveau van mogelijk voorkomen van archeologische resten benoemd, alsook de consequentie voor de 'vrije' werkruimte voor civiele plannen waarbij rekening is gehouden met een beschermende buffer van minimaal 30 cm. Zie tabel 1 en afbeelding 3.

Het nader onderzoek dient te bestaan uit een karterend en waarderend proefsleuvenonderzoek op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd programma van eisen. Het proefsleuvenonderzoek dient de gehele onderzoeksgebieden te beslaan tenzij uit Definitief Ontwerptekeningen herleid kan worden dat grote, aaneengesloten delen van een onderzoeksgebied niet (her)ontwikkeld of (her)ingericht gaan worden. De dekkinggraad van het proefsleuvenonderzoek dient daarbij minimaal 10% te bedragen tenzij een afwijking van dit percentage inhoudelijk onderbouwd kan worden.

Namens de gemeente Nijmegen,

Anneleen Van de Water
Beleidsadviseur archeologie / senior KNA archeoloog

Vervolgvel
4

Tabel 1.

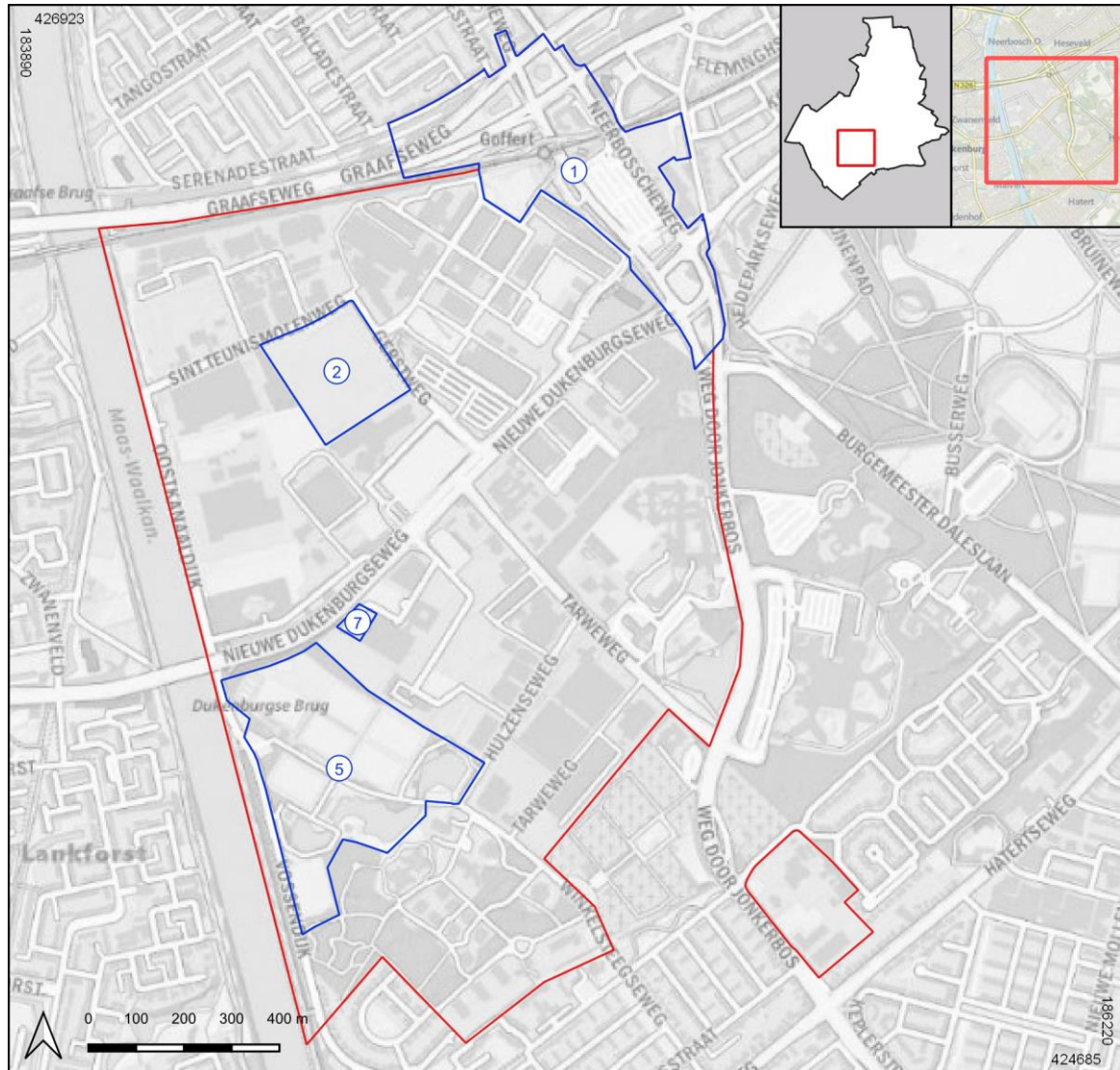
Naam en nummer deelgebied cfr. beoordeelde rapport	Vrijgave o.b.v. dit selectiebesluit	Hoogste niveau van mogelijk voorkomen van archeologische resten [in m +NAP (= m -Mv)]*	'Vrije' werkruimte voor civiele plannen [in m +NAP (= m -Mv)]*
Deelgebied 1 - Stationsgebied Goffert / noordelijke deel	Nee	9,06 – 11,70 m +NAP (= 0,3 – 2,10 m -Mv)	9,36 – 12,00 m +NAP (= 0,0 – 1,9 m -Mv)
Deelgebied 1 - Stationsgebied Goffert / zuidelijke deel	Ja	/	/
Deelgebied 1 - Stationsgebied Goffert / zuidoostelijke rand	Nee	15,40 – 17,59 m +NAP (= 0,35 – 0,85 m -Mv)	15,70 – 17,89 m +NAP (= 0,05 – 0,55 m -Mv)
Deelgebied 2 - Gerstweg / Sint Teunismolenweg 15	Nee	9,66 – 11,13 m +NAP (= 0,3 – 1,5 m -Mv)	9,96 – 11,43 m +NAP (= 0,0 – 1,2 m -Mv)
Deelgebied 5 – Sportvelden / ten noordoosten van de Winkelsteegseweg	Nee	8,90 – 9,82 m +NAP (= 0,3 – 1,30 m -Mv)	9,20 – 10,12 m +NAP (= 0,0 – 1,0 m -Mv)
Deelgebied 5 – Sportvelden / ten zuidwesten van de Winkelsteegseweg	Ja	/	/
Deelgebied 5 – Sportvelden / zuidoostelijke rand	Nee	? **	? **
Deelgebied 7 - Nieuwe Dukenburgseweg 21 (Uitbreiding archeologisch depot)	Nee	10,30 – 10,75 m +NAP (= 0,6 - 1,0 m -Mv)	10,60 – 11,05 m +NAP (= 0,3 – 0,7 m -Mv)

* Bij de opgenomen hoogte/dieptematen zijn de uitersten genomen die binnen het betreffende deelgebied voorkomen. In Afbeelding 3 zijn per boorpunt de specifieke hoogte/dieptematen benoemd.

** Vanwege het ontbreken van verkennende boorresultaten kunnen geen hoogte/dieptematen benoemd worden.

Afbeelding 1

Ligging projectgebied Winkelsteeg (rode lijn) en de daarbinnen gelegen onderzoeksgebieden Wn9 (blauwe lijn met nummer).

Bron: Geer 2022, fig. 1.1.

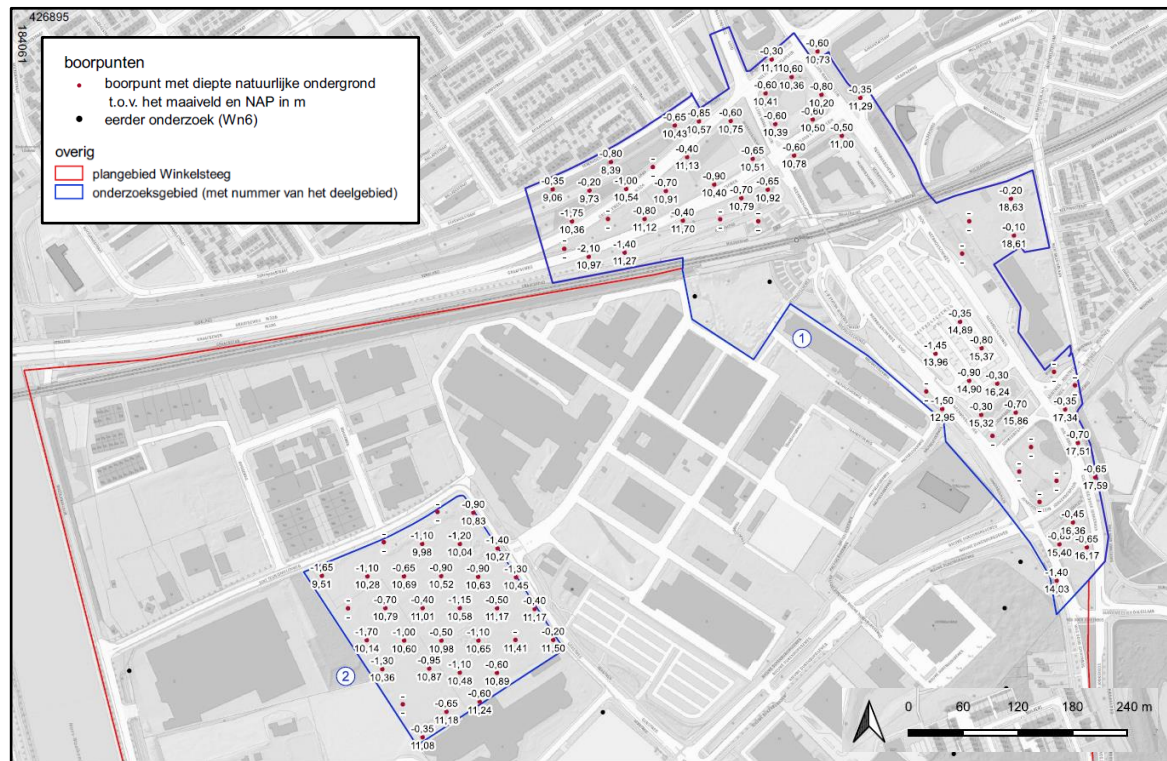
Afbeelding 2

Selectiebesluit: Blauw: vervolgonderzoek middels verkennend booronderzoek
Rood: vervolgonderzoek middels proefsleuven
Groen: vrijgave

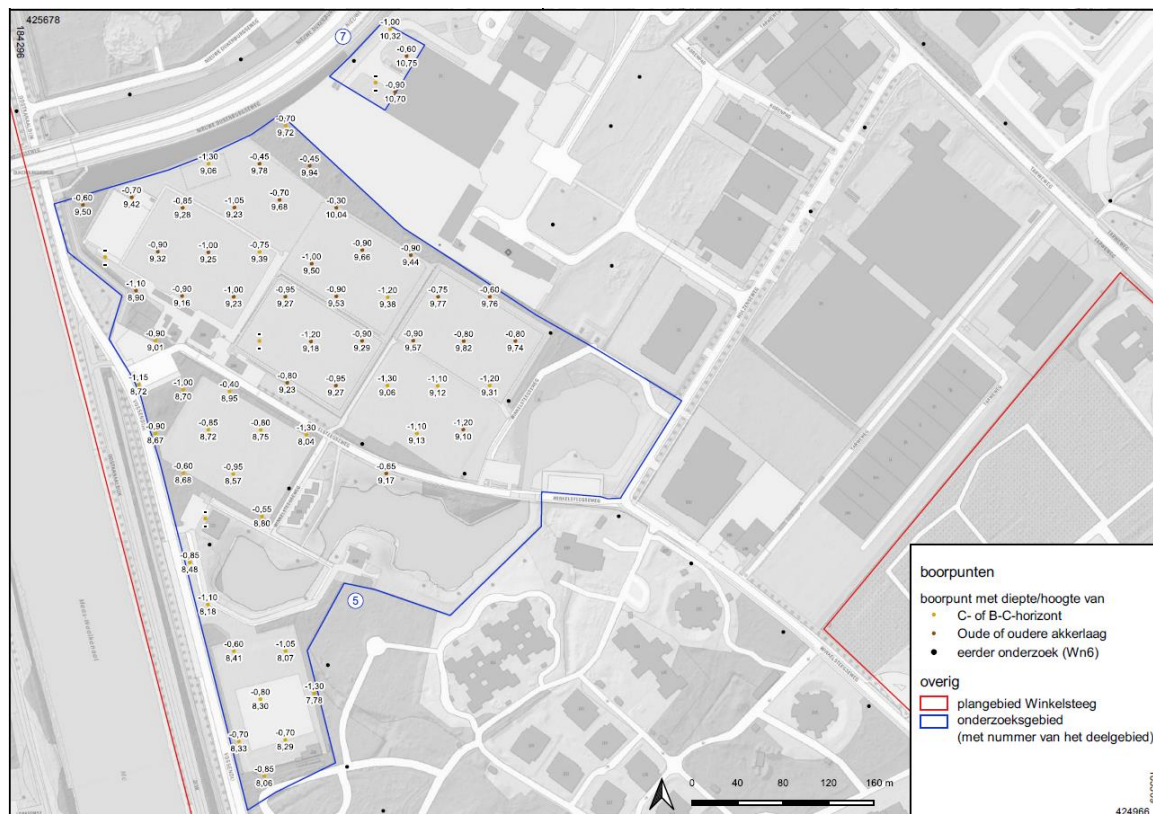
Naar: Geer 2022, bijlage 2.

Diepte/hoogtemaat natuurlijke ondergrond (deelgebied 1 en 2) dan wel oude akkerlaag of bouwvoor (deelgebied 5 en 7)

Bron: Geer 2022, bijlage 3.

Vervolgvel
8

Bron: Geer 2022, bijlage 4.